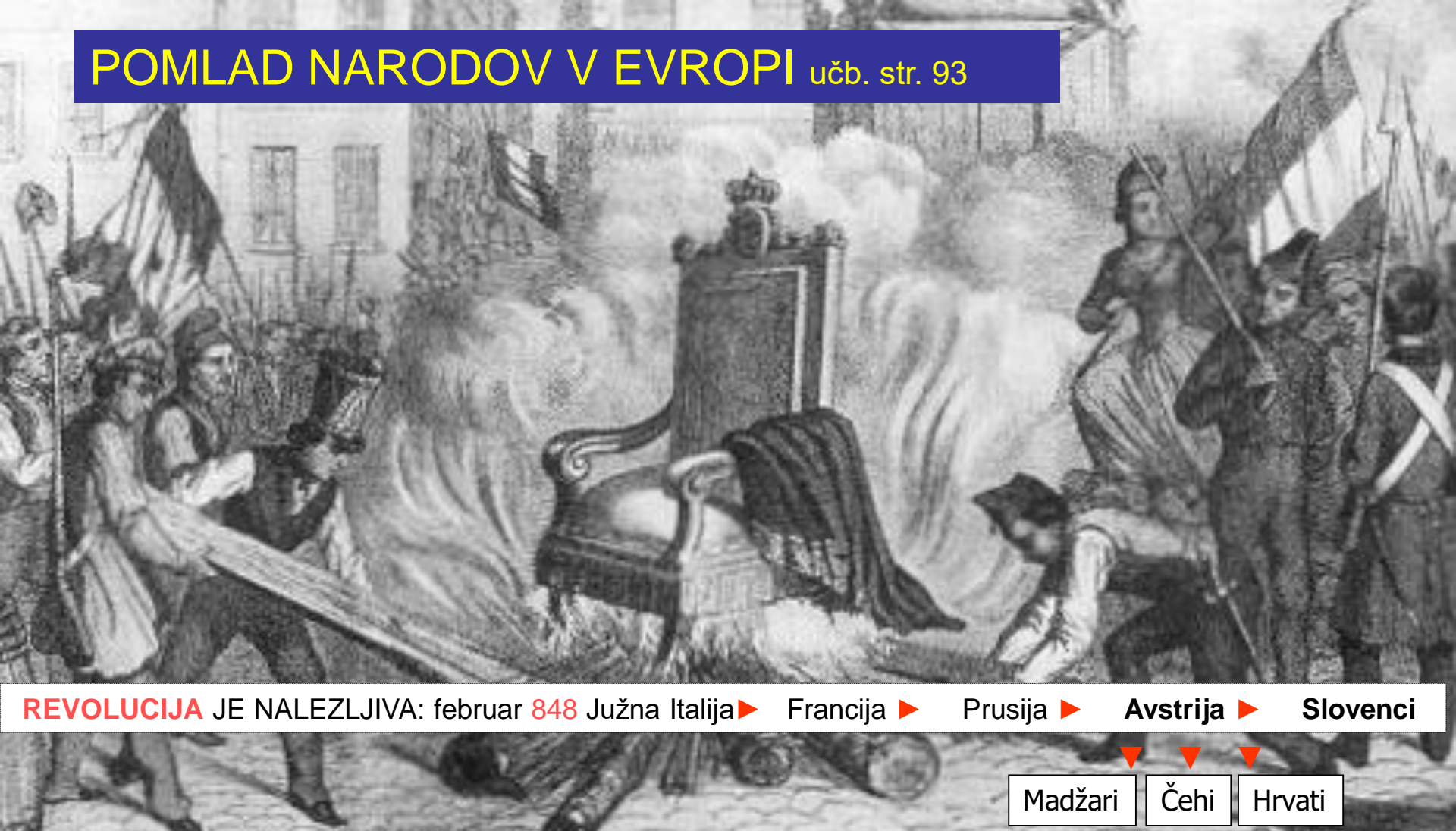


# POMLAD NARODOV V EVROPI učb. str. 93



**REVOLUCIJA** JE NALEZLJIVA: februar 1848 Južna Italija ▶ Francija ▶ Prusija ▶ **Avstrija** ▶ **Slovinci**

▼  
Madžari

▼  
Čehi

▼  
Hrvati

Francozi strmoglavijo Ludvika Filipa in razglasijo drugič republiko (sežig simbolov kraljevine).

- Kakšne barve je revolucija?
- Ali je nevarna?
- Ali je nalezljiva?

*V majhni italijanski vasicu je živel rezbar Pepe. Njegova delavnica je bila zvrhano polna lesenih lutk. Nekega dne je mojster Pepe izrezal posebno prikupno lutko, ki ji je narisal navihan obraz; toda nos se mu je izrezal malce predolg. Ker je lutko ostrgal iz enega kosa lesa, ji je dal ime OSTRŽEK. Lutka je bila podobna prikupnemu fantičku, ki si ga je Pepe že od nekdaj želel. Ko je lutko dokončal, se je odpravil spat. Pred spanjem se je zazrl na zvezdnato nebo, zagledal utrinek in vzkliknil: "Želim si, da bi Ostržek oživel!"*

Ali ste prepoznali zgodbo?.

Avtor priljubljenega lika Ostržka Carlo Collodi pa ni bil samo pisec.

Bil je tudi vojak in borec v revoluciji 1848...



## Narodno prebujenje

Leto 1848 imenujemo tudi **pomlad narodov**:

- podrejeni narodi so se uprli in zahtevali enakopraven narodni položaj,
- razglašali so svoje **politične programe**,
- nekateri so želeli **lastno državo** (Italijani, Nemci),
- drugi pa **samostojnost (avtonomijo)** znotraj obstoječe države (na primer Slovenci, Hrvati, Madžari, Čehi ...).

Med množicami so se pogosto razvnela močna čustva, ki so dvigovala pomen lastnega naroda, podcenjevala in zatirala pa drugega. Takšno stališče imenujemo **nacionalistično**.



Dunaj gori

## **NEMCI so zahtevali**

združitve nemških držav v enotno državo.

O tem sta obstajali dve ideji:

-velikonemški program (je vključeval Avstrijo)

-malonemški program

Nemci so zapisali volitve v narodno skupščino v Frankfurtu. Bili pa so neenotni glede vključitve Avstrije.

Prevladala je malonemška ideja: Nemčija naj bi se brez Avstrije združila, na čelu bi bil pruski kralj (odklonil je krono iz rok skupščine). Poizkus združitve je tako propadel.

## **ČEHI so zahtevali:**

- preureditev Avstrije v zvezo svobodnih narodov.
- Sklicali so vseslovanski kongres v Pragi, ki ga je avstrijska oblast krvavo zatrla.

## **ITALIJANI so zahtevali:**

združitve italijanskih držav v enotno državo.

Na čelo združitve se je postavilo sardinsko kraljestvo, ki je zahtevalo tudi avstrijsko posest na severu Italije. Avstrijci so z močno vojsko porazili Italijane.

**SLOVENC**, nastane prvi politični program Slovencev **Zedinjena Slovenija** (Matija Majar), je postal cilj slovenskega narodnega gibanja v 19. stol. - **v njem Slovenci zahtevajo:**

- združitve slovenskih dežel,
- uradni jezik slovenščina,
- samostojnost znotraj Avstrije.

Ljudje so se s ponosom začeli zavedati svojega slovenskega izvora.

## **HRVATI so:**

- pozvali k združitvi vseh hrvaških dežel v enotno Hrvaško,
- ustanovili posebno skupščino v Zagrebu in
- za bana izbrali krajišnika Josipa Jelačića.

**MADŽARI** so ustanovili svojo vlado. Hoteli so odcepitev od Avstrije. Enakih pravic pa niso bili pripravljeni dati drugim narodom: Hrvaško in Vojvodino so nameravala zadržati zase.

Avstrija je revolucijo zatrla.

## Poraz revolucij – začetek nove dobe?

V Evropi je s porazom revolucij leta 1848 **zmagal konservatizem:**

- V nemških deželah in avstrijskem cesarstvu je vnovič zavladal **absolutizem**, začasno **pridobljene pravice so bile ukinjene** (Bachov absolutizem).
- **Francijo** je ponovno vodil **kralj**, avstrijski prestol je zasedel cesar **Franc Jožef** in tam ostal nadaljnjih 68 let.
- Narodnostne težnje so **bile zatrte (Italijani in Nemci vseeno že čez 20 let dobijo svojo državo)**.
- Delavci so še naprej živeli na robu bede in brez pravic.



## Revolucija 1848. leta je prinesla tudi napredek:

- velik uspeh je bil, da so bili nekateri cilji **javno predstavljeni** (svoboda tiska, splošna volilna pravica...).
- Narodi so postavili jasne **politične programe**, s katerimi so si eni prej, drugi nekoliko pozneje izborili avtonomijo ali lastno državo.
- Čeprav so vladarji največkrat ponudili **vsiljene jim ustave**, so se ljudje zavedli pomena ustavne ureditve.
- Širile so se zahteve po splošni volilni pravici.
- V revolucionarnem boju so izkušnje nabirali tudi **delavci, ki so si v naslednjih desetletjih borili za svoje pravice.**